

Museum Spakenburg

Informatie over de monumentale en authentieke vishangen, taanderij en hooiberg ter gelegenheid van de Open Monumentendag

Centrum voor Erfgoed & Cultuur
Bunschoten-Spakenburg

Museum Spakenburg is gevestigd in een aantal panden die aan beide zijden van de Watersteeg zijn gegroepeerd. Voor een deel zijn de gebouwen een reconstructie van de historische situatie. Dat geldt niet voor de voormalige visrokerij. Deze visrokerij is gebouwd in 1877 en in 1991 volledig gerestaureerd.

De vishangen, zoals de rokerij in de volksmond wordt genoemd, zijn aangewezen als een rijksmonument. Dit omdat het gebouw van algemeen belang is als een herkenbaar voorbeeld van een zeldzaam type visrokerij met woning. Het geeft een beeld van de wijze waarop in de tijd van de Zuiderzeevervisserij, de gevangen vis werd bewerkt en geconserveerd. Het is een herinnering aan de visserij uit een tijd dat Spakenburg economisch gezien volledig afhankelijk was van de visserij. Samen met de Botterwerf, de Visafslag en de Museumhaven, vormen deze elementen tastbare herinneringen aan het Zuiderzeeverleden.

De vishangen

De rokerij is in 1877 gebouwd in opdracht van Willem Muijs. Dat was in de tijd dat nog volop Zuiderzeevis als haring en ansjovis werd gevangen en verwerkt. In een van de muurankers is het bouwjaar af te lezen in Romeinse cijfers (MDCCC LXXVII).

Het gebouw bestaat uit vijf zogenaamde hangen waarin vis werd opgehangen om te worden gerookt. Elke hang bestaat uit een hoogopgaande ruimte onder een pannendak. Op de nok staan twee houten schoorstenen. De bakstenen gevels zijn voorzien van muurankers en vlechtwerk. In de onderkant van de hangen zit een luikje dat werd gebruikt om de rook af te voeren. Het interieur van de hangen geeft de oorspronkelijke situatie weer. De hangen zelf zijn afgesloten met zwartgeschilderde ijzeren boven- en onderdeuren.

Voor de eigenlijke hangen is een ruimte waar de vis werd verwerkt. Het pand ernaast, waarin nu het schooltje is ondergebracht, was een woning. De zolder diende voor de opslag van houtspanen en de spijlen waar de vis op werd geregen. Oorspronkelijk was er op de zolder een bedstede aanwezig. Waarschijnlijk voor extra werkvolk dat in drukke tijden nodig was. De zolder van de woning werd gebruikt voor het bergen van netten.

Verschillende generaties van de familie Muijs hebben de rokerij in eigendom gehad. Na verloop van tijd raakte ze buiten gebruik. De rokerij werd in 1981 verkocht aan de gemeente. Inmiddels was het geheel flink in verval geraakt. Na de nodige discussies bleef het pand voor de slopershamer bewaard en is het in de oorspronkelijke stijl gerestaureerd. Kort daarop werd het aangewezen als rijksmonument.

Taanderij

Vroeger moesten de netten, touwen en zeilen van de vissers regelmatig worden getaand om ze tegen verrotting te beschermen. Dat gebeurde in zogenaamde taanderijen waarbij de netten en touwen in een taanketel werden gekookt. de zeilen werden met het taan ingesmeerd. Taan wordt gemaakt door cachou, een extract uit de Acaciaboom, oplossen in heet water.

Vroeger waren er verschillende taanderijen. Soms gewoon in de buitenlucht, maar er waren ook zogenaamde taanschuren. Aan de Oude Schans 7 is een taanschuur bewaard gebleven.

Hooiberg

De hooiberg bij de boerderij op het terrein van Museum Spakenburg, is een van de laatste originele hooibergen zoals die vroeger heel veel in Bunschoten aanwezig waren. De berg bestaat uit vier houten roeden. Daartussen is een kap opgehangen die bedekt is met ijzeren golfplaten. In de kap bevindt zich een soort van dakkapel. Via die dakkapel werd het hooi door middel van een grijper in de hooiberg gebracht. De grijper werd met staaldraad heen en weer bewogen door achter de hooiberg met een paard of tractor de grijper naar boven te trekken. De kap van deze hooiberg is afkomstig van de boerderij Dorpsstraat 123.

Voor meer informatie:

<https://www.monumentenbunschoten.nl/open-monumentendag>

Wilt u meer informatie of hebt u vragen over het erfgoed in de gemeente Bunschoten? Neem dan contact op met het Centrum voor Erfgoed & Cultuur, Oude Schans 47-63, 3752 AH Bunschoten-Spakenburg.

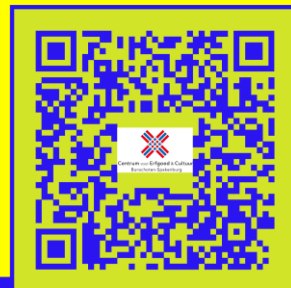
Email: info@monumentenbunschoten.nl

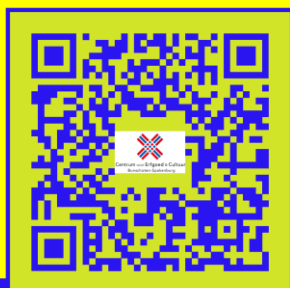
Vishangen

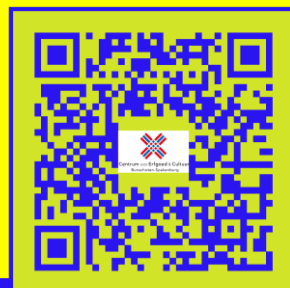
Taanderij

Hooiberg

Museum Spakenburg

OMD Bunschoten